

Kultur og næring

**– handlingsplan for kulturnæringer
for Alta Kommune
2008 - 2010**

Innholdsfortegnelse

1	Kilder.....	3
2	Innledning.....	4
3	Kultur og næring – definisjoner	5
3.1	Ansvarsinndeling sektorvis	5
4	Fakta om kulturnæringer	6
4.1	Kulturnæring i Norge	6
4.1.1	Kulturnæring i målestokk/BNP	7
4.2	Kulturnæring i Finnmark.....	7
4.3	Kulturnæring i Alta	7
5	Målsetning.....	8
5.1	Strategiske mål for perioden	8
6	Forarbeide.....	9
6.1	Søkermasse og avdekkede behov	9
7	Tiltak	10
7.1	Veksthus for kulturnæringer.....	10
7.2	Forretningsmessig kompetanse	10
7.3	Filmstipend.....	11
7.4	Kunstnerstipend.....	12
7.5	Småskala matprodusenter.....	13
7.6	Midler til etablering av infrastruktur for næringen	13
7.7	Bevisst innkjøp av lokale varer og tjenester.....	14
7.8	Styrke Alta Kulturskole.....	14
7.9	Styrke medieutdanning ved HIF	15
7.10	Tilskudd til festivaler og arrangementer	16
8	Økonomi/budsjett for perioden	17

1 Kilder

- [1] St.meld.nr.22 (2004-2005): Kultur og Næring
- [2] ØF-Rapport nr. 10/2004: Kartlegging av kulturnæringene i Norge
- [3] ØF-Rapport nr. 05/2005: Kulturnæringene i storbyregionen Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim
- [4] Statistikk om Finnmark: Sysselsetting i kulturnæring i Finnmark 2005
- [5] ØF-Rapport nr. 06/2003: Lokaløkonomiske virkninger av kulturfestivaler
- [6] Regjeringens Nordområdestrategi
- [7] Regjeringens Handlingsplan for Kultur og Næring

2 Innledning

Alta Kommune har vært og er en viktig støttespiller og bidragsyter for kultur og kulturnæringer i lokalsamfunnet. Det er gitt støtte til mange opp igjennom årenes løp uten at det foreligger en bevisst, helhetlig strategi bak. Effekter av tilskuddene er dermed heller ikke så lett målbare.

Med økende nasjonalt og regional fokus på kulturnæring som en voksende næring ønsker også Alta Kommune å utarbeide en handlingsplan for denne næringen. Dette er også forankret i Nordområdestrategien for Alta "Alta vil utvikle nordområdene" hvor et av tiltakene er "utvikling av kulturnæring" - for å utvikle Alta som et interessant kultursted og attraktivt bosted.

Handlingsplan for kulturnæringer vil også medføre en gjennomgang av dagens handlemåte og ansvarsfordeling internt i Alta Kommune.

Kilder som er benyttet for å belyse samt definere kulturnæringer er Stortingsmelding nr. 22 Kultur og Næring, to rapporter fra Østlandsforskning, utarbeidet etter oppdrag fra bl.a Nærings- og Handelsdepartementet, samt egen rapport om kulturnæringer i Finnmark utarbeidet av Norut NIBR etter oppdrag fra FFK. FFK har valgt en bredere definisjon av begrepet kulturnæring enn ØF, av den grunn har Norut NIBR delt opp sin statistikk i først ØF sin definisjon av kulturnæring deretter tatt med FFK sin utvidede definisjon (sport/idrett, fritidsaktiviteter etc). Tall benyttet i handlingsplanen her er knyttet opp mot ØF sin definisjon.

Nærings- og Handelsdepartementet la i tillegg frem en egen "Handlingsplan for Kultur og næring" på sensommeren 2007 som også har lagt føringer for vår lokale Handlingsplan.

3 Kultur og næring – definisjoner

Kulturelle produkter: Produkter som kommuniserer med/til publikum/kunder (bilder, film, design, musikk, bøker etc)

Kulturnæring: virksomhet som lever av å fremstille kulturelle produkter (eks. kunstner, regissør, musiker, forfatter...)

Kulturbasert næring: virksomhet som lever av et produkt med kulturelle produkter som innsatsfaktor (eks. reiseliv, småskalamat...)

Kultur for næring: Festivaler og arrangement som indirekte skaper næring for andre aktører.

3.1 Ansvarsinndeling sektorvis

De to berørte sektorer i Alta Kommune er kultursektoren og PU ved Næringsavdelingen. Hovedfokus for næringsavdelingen er å skape arbeidsplasser, men høyt oppe på prioriteringen kommer også det å bidra til at Alta blir et godt sted å bo/etablere seg. Sistnevnte er hovedfokus for kultursektoren og målet er derfor noe overlappende mellom næringsavdelingen og kultursektoren.

Ut i fra definisjoner som nevnt over vil kulturnæring og kulturbasert næring naturlig høre inn under PU og næringsavdelingen, like naturlig som at kultur for næring hører inn under kultursektoren. Dette er utgangspunkt for det videre arbeid i handlingsplanen for kulturnæringer.

4 Fakta om kulturnæringer

4.1 Kulturnæring i Norge

Kulturnæring antas å være verdiskapende både direkte gjennom egen produksjon, indirekte som innsatsfaktor til annet næringsliv (f.eks reiseliv) og som trivselsfaktor generelt. Et dynamisk kulturliv vil derfor bidra til å øke attraktiviteten til et sted, både for innbyggere, næringsliv og tilreisende.

Kulturnæringer kjennetegnes gjerne med kreativitet og dette er noe næringslivet for øvrig etterspør i større grad. En samlokalisering med, og en større andel kulturnæringer blant annet næringslivet forøvrig vil kunne ha positive effekter for andre enn kun kulturnæringene selv.

Kulturnæring er definert til følgende grupper (ØF):

- Annonse/reklame
- Arkitektur
- Bibliotek/museer
- Bøker/aviser/blader
- Design
- Film, video, foto
- Kunsthåndverk
- Utøvende kunst
- Musikk
- TV/radio

Alta kommune har valgt å følge ØF sin definisjon av kulturnæringer.

4.1.1 Kulturnæring i målestokk/BNP

Kulturnæring i Norge (pr 2004) er dobbelt så stor som jordbruk og skogbruk, tre ganger så stor som fiskerinæringen og ca lik i størrelse som verkstedsindustrien. Kulturnæringen antas å være sterkt voksende.

4.2 Kulturnæring i Finnmark

Totalt sysselsatte innen kulturnæring i Finnmark var ved utgang av 2005 på 972 personer. Kulturnæringen utgjorde 2,73% av sysselsettingen i fylket mot på landsbasis 3,5%. Kulturnæringen i Finnmark antas å ha et potensiale for stor vekst.

Fordelingen mellom kulturnæringsplasser i offentlig og privat sektor i Finnmark er hhv på 295 og 677 personer. Offentlige kulturnæringer er i hovedsak NRK Finnmark og NRK Sameradioen (statlige), biblioteker/arkiver (fylkeskommunale) og kinodrift. De 677 i privat sektor fordeler seg i et bredt spekter av kulturnæringen, med hovedtyngden på bøker/aviser/blader.

Størst sysselsettingsbetydning har kulturnæringen i Indre Finnmark (Kautokeino, Karasjok), mens målt i antall har Alta flest kultursysselsatte med 246.

Størst vekst fra år 2000 har Indre Finnmark hatt, dernest Alta. I Indre Finnmark er det TV/Radio(statlige kulturnæringer) som er størst og som har hatt størst vekst.

Finnmark Fylkeskommune har satt seg som mål å oppnå 500 nye kulturnæringsplasser innen 2014. De siste tall fra høst 2007 tilsier en økning på ca 100 kulturnæringsplasser.

4.3 Kulturnæring i Alta

I Alta, med 246 kultursysselsatte, er bøker/aviser/tidskrifter klart størst av kulturnæringene, med over 60% av de sysselsatte innen næringen. Dernest kulturnæringene biblioteker/museum(10%), annonse/reklame(5%) og arkitektur(5%).

Veksten innen kulturnæringen fra år 2000 i Alta har vært innen biblioteker/museum, bøker/aviser/blader samt utøvende kunst. Det har vært en nedgang innen TV/radio og film/video/foto.

5 Målsetning

5.1 Strategiske mål for perioden

Alta kommune ønsker å få en større fokus på, og forståelse for, kultur som næringsvei på lik linje med andre næringer. Gjennom dette arbeidet, med konkrete tiltak, skal man i løpet av perioden oppnå vekst i antall arbeidsplasser kulturnæringer.

Videre har Alta kommune som Hovedmål 3 i Alta Vil: "Alta vil ha et rikt og skapende kulturliv,..."

Det er derfor viktig for Alta kommune å kunne håndtere festivaler og kulturelle arrangement som avholdes i byen på en god og tilfredsstillende måte. Ved å gjennomgå samt etablere nye støtteordninger, hvor man også vektlegger andre støttetiltak enn kun direkte tilskudd, vil man oppnå en enklere søkeprosess, mer forutsigbarhet for søker og en raskere saksbehandling for arrangører av kulturelle arrangement.

For å kunne oppnå et variert og aktivt kulturliv, og flere kulturarbeidsplasser, må man til enhver tid evaluerer kommunale virkemidler og infrastruktur som: Alta kulturskole, HUSET samt lokaler og arenaer for kulturutfoldelse og tilpasse disse tilbudene etter etterspørselen/veksten i næringen.

6 Forarbeide

Kulturnæringer er et vidt begrep og for å kunne ha et grunnlag for å lage en målrettet og god handlingsplan for næringen ble det i 2007 utlyst midler til kulturnæringer. Dette for å se hvor interessen innen næringen ligger, og samtidig se hva som trengs av støtte for å løfte næringen.

Da kulturnæring er et vidt begrep ble det i utlysningen satt prioritet på musikk, film og småskalaproduksjon, men alle søknader ble behandlet.

Søknadsfristen ble satt til 1. september og et 40-talls søknader mottatt, noe som ga oss et godt bilde på interessefelt og behov for næringen.

Totalt ble det søkt om 3.4 MNOK og av dette ble ca 300.000,- innvilget.

Kostnad 2007: ca 300.000,-

6.1 Søkermasse og avdekkede behov

Av de ca 40 søknadene som innkom ble følgende behov avdekket:

- Behov for lokaler, ofte enmannsbedrifter som etablerer seg hjemme
- Behov for tid/penger til å være kreativ, ikke de store investeringene
- Stor interesse innen musikk og film
- Liten eller manglende forretningsmessig tyngde/kompetanse
- Flere søknader om lønnstilskudd til festivalarrangører

Dette legger sterke føringer for tiltakene i handlingsplanen.

Videre vil det også være tiltak som går på ren infrastruktur for å kunne oppnå nye kulturnæringsutøvere i årene som kommer.

7 Tiltak

7.1 Veksthus for kulturnæringer

For å hjelpe nystartede kulturnæringsutøvere i startfasen tas IT-huset i Bossekop i bruk, og omdefineres til ”Veksthus for kulturnæringer”. Husleien holdes på et minimum, dvs 400,- pr kvadrat pr år, og leietagerne betaler kun for egne areal – ikke fellesareal som møterom og spiserom.

Dette ble med stor suksess gjennomført mot IT-næringen år tilbake, og flere større IT-bedrifter fikk der sin start.

Da huset har stått dels ubrukt i flere år vil man måtte utføre noe vedlikehold som maling av hus, skifte av gulv og noe innvendig maling. Utskifting av gulv samt innvendig maling tas umiddelbart, slik at aktørene kan flytte inn. Maling utvendig tas til våren/sommeren 2008.

-
Kostnad 2008: ca 350.000,-
Kostnad 2009: ca 150.000,-
Kostnad 2010: ca 150.000,-

Dette sees på som et prøveprosjekt i en 3-års periode, mot kulturnæringen.

7.2 Forretningsmessig kompetanse

Av søkermassen til midler til kulturnæring ble det avdekket en gjennomgående mangel på forretningsmessig kompetanse, det er de kreative evner som styrer og vektlegging av markedsføring, markedstenkning og salg er liten.

Om man skal oppnå bærekraftige bedrifter må forretningsmessig kompetanse økes, og flere av aktørene må ta frem en forretningsplan for sin forretningsidé. Avtalen med HIF, hvor vi kan sende over aktører som ønsker ta frem egen forretningsplan, videreføres.

Tiltaket medfører ingen ny kostnad, kun en bevisstgjøring. Kostnaden dekkes opp av næringsfond år for år.

7.3 Filmstipend

Film er i tiden, både nasjonalt og regionalt, og her kan Alta markere seg sterkere og skape en vekst. Dette er også godt forankret i Regjeringens Nordområdestrategi, hvor det står at regjeringen ønsker å videreutvikle og styrke filmsatsingen i Nord-Norge.

Finnmark og Alta har både spennende historie og en kultur som kan skape grobunn for mange filmmanus og dokumentarer. Ved å tilrettelegge for denne næringen kan det også skapes arbeidsplasser.

I forbindelse med utlyste midler til kulturnæringer høsten 2007 ble det avdekket et behov for å ha tid til å skrive manus. Når man sitter med et ferdig manus finnes flere etablerte, nasjonale tilskudds- og finansieringsordninger samt støtteapparat for å kunne få finansiert en produksjon, men tiden frem til ferdig manus kan være lang – avhengig om dette er kortfilm, dokumentar, spillefilm osv.

For å få frem manus rundt spennende historier og steder i Alta og Finnmark opprettes et filmstipend, som gir manusforfattere tilskudd til å bruke sin tid til å skrive og gjøre nødvendig research.

Kriterier for stipendet defineres våren 2008 og første utlysning blir i 2008.

Stipendet skal ha en fast søknadsfrist hvert år og utlyses i lokale medier. Alta kommune forbeholder seg retten til å ikke dele ut stipend om søkermassen ikke tilfredsstillende de gitte kriterier.

<i>Kostnad 2008:</i>	70.000,-
<i>Kostnad 2009:</i>	70.000,-
<i>Kostnad 2010:</i>	70.000,-

av

7.4 Kunstnerstipend

Et kunstnerstipend vil kunne favne en musiker, forfatter, designer eller maler, og vil kunne gi tid og rom for den enkelte til å bruke sine kreative evner til å produsere.

Kriterier for stipendet defineres høsten 2008 og første utlysning blir i 2009.

Stipendet skal ha en fast søknadsfrist hvert år og utlyses i lokale medier. Alta kommune forbeholder seg retten til å ikke dele ut stipend om søkermassen ikke tilfredsstillende de gitte kriterier.

Kostnad 2009: 50.000,-
Kostnad 2010: 50.000,-

7.5 Småskala matprodusenter

Det etableres stadig flere småskalaprodusenter innen mat, men flere vil kunne etableres ved bedre tilrettelegging samt at flere også vil kunne vokse seg større.

Spesielt for småskala matprodusenter mangler man en arena for utvalg, og det er et savn også fra potensielle kunder. Borealis Matfestival, som har vært arrangert med suksess, er et godt bevis på dette. Ved å etablere en markeds plass innendørs sentralt i Alta, med faste åpningstider (f.eks én gang i måneden) vil man kunne hjelpe på salget samt skape liv i sentrum. Kall det gjerne en profesjonalisering/videreføring av Borealis Matfestival og til dels Bossekopmarkedet.

Grønn hverdag, region nord, har levert et forslag til prosjekt over tre år som skal se nærmere på småskalanæringen i Alta, få opp flere aktører og tilrettelegge bedre for salg og markedsføring av disse. Grønn Hverdag er i dag lokalisert i Tromsø og har som formål å inspirere folk flest til å leve mer miljøvennlig, og slik bidra til en mer bærekraftig utvikling. Ved å igangsette Grønn hverdag på småskalaprojekt får vi samtidig en nyetablering av en viktig miljøbedrift i Alta som etter all sannsynlighet videreføres utover prosjektperioden. Årlig kommunal finansieringsandel av stipulert til 150.000.-.

Dersom tiltaket blir realisert fremmer næringsavdelingen spørsmålet om kommunal medfinansiering som egen sak.

7.6 Midler til etablering av infrastruktur for næringen

Alta kommune ved næringsavdelingen skal prioritere nye satsninger som vil styrke infrastrukturen for kulturnæring. Et apparat for å løfte lokale aktører må tilstrebes å få etablert, og her tenkes produsenter innen film og musikk, managere, opptaksstudioer for musikk, arrangementsservice osv.

Tiltaket medfører ingen ny kostnad, kun en bevisstgjøring. Kostnaden dekkes opp av næringsfond år for år.

7.7 Bevisst innkjøp av lokale varer og tjenester

Alta kommune skal være seg bevisst hva som finnes av kulturnæringer i kommunen og benytte lokale medier, lokalprodusert kunst, souvernirer, mat, sjokolade osv til egne utsmykninger av bygg, gaver til forretningsforbindelser, underholdning osv. Utenfor egen kommune skal man være gode ambassadører og fremheve lokale varer og tjenester.

Tiltaket medfører ingen ny kostnad, kun en bevisstgjøring.

7.8 Styrke Alta Kulturskole

Det er per 2007 ventelister på kulturskolen, antatt ca 350 i kø, og flere barn mister interessen i køen uten å ha fått prøvd ut sitt talent. For å oppnå et variert og aktivt kulturliv må det ikke finnes slike begrensninger.

Ventelisten kan grovt deles inn slik:

- Ca 200 på venteliste til musikk
- Ca 75 på venteliste til dans
- Ca 45 på venteliste til teater
- Ca 30 på venteliste til visuelle kunsthøgskole

Musikk favner sang, slagverk, piano, messing og gitar.

Ved å opprette 3 nye 100% stillingshjemler, med følgende fordeling:

1. Dans 50% stilling
2. Piano 50% stilling
3. Teater 80% stilling
4. Visuelle kunsthøgskole 20% stilling
5. Slagverk/band 100% stilling

Dans og piano opprettes omgående, teater, visuelle kunsthøgskole og slagverk fra våren 2008. Kost pr 100% stilling antas ligge på 500.000,- pr år.

Kultursektoren fremmer behovet ved budsjettregulering 2008 og budsjett 2009

7.9 Styrke medieutdanning ved HIF

Mediepilot-studiet ved HIF ble opprettet i 2005 og er et tre-årig studium. Studiet er utviklet i samarbeid med bransjen og i tråd med nasjonale normer for høyere medieutdanning.

For å styrke filmprofilen av studiet, ønsker man å innhente filmfaglig kompetanse i en professor II-stilling. Dette vil være en filmregissør som innhentes på åremål i en 20% stilling over 3 år og dermed styrke bindeleddet mellom studiet og bransjen.

Studiet vil fortsatt være 3-årig, men filmprofilen av studiet og kvaliteten styrkes betraktelig. Dette vil både øke attraktiviteten til selve studiet ved HIF samt kompetansen på de som går ut fra studiet, og dette er en satsning Alta kommune ønsker å støtte.

Kostnad 2009: 50.000,-

7.10 Tilskudd til festivaler og arrangementer

Tilskudd til festivaler og arrangementer hører hjemme under Kultursektoren. Det er en rekke festivaler og arrangementer i Alta hvert år, og nok så spredt igjennom året. Mange av disse søker og får innvilget kommunal støtte år etter år.

Her er det behov for å samordne søknadsbehandlingen og få dette inn i budsjettprosessen hvert år, slik at kultursektoren får egen budsjettpost til formålet. Det opprettes derfor en egen tilskuddsordning: *Tilskudd til festivaler og arrangementer*.

Til ordningen må det utarbeides retningslinjer og kriterier som sier hvor mange år en festival kan motta direkte økonomisk støtte, hvordan man skal prioritere mellom de ulike festivaler og arrangement, hvilke andre støttetiltak Alta kommune bidrar med utover direkte pengestøtte osv.

Kriterier og retningslinjer utarbeides av kultursektoren og fremmes til behandling 1.halvår 2008.

<i>Kostnad 2008:</i>	<i>200.000</i>
<i>Kostnad 2009:</i>	<i>200.000</i>
<i>Kostnad 2010:</i>	<i>200.000</i>

8 Økonomi/budsjett for perioden

Nr.	Tiltak	2007	2008	2009	2010	Sektor
1	Utlyste midler til kulturnæringer	300 000				PU
2	Veksthus for kulturnæringer		350.000	150.000	150.000	PU
3	Forretningsmessig kompetanse					PU
4	Filmstipend		70.000	70.000	70.000	PU
5	Kunstnerstipend			50.000	50.000	PU
6	Småskala matproduksjon					PU
7	Bevisst innkjøp av lokale varer					Alle
8	Styrking av kulturskolen					Kultur
9	Styrke medieutdanningen ved HIF			50.000		PU
10	Tilskudd til festivaler		200.000	200.000	200.000	Kultur
						Totalt:
	Sum pr år:	300.000	620.000	520.000	470.000	1.910.000
	PU:	300000	620.000	320.000	270.000	1.510.000
	Kultur:			200.000	200.000	400.000